

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.1.79.2022

Warszawa, 27 kwietnia 2023 r.

Pan
Krzysztof Jadczak
Burmistrz Miasta i Gminy Gąbin

Urząd Miasta i Gminy Gąbin
ul. Stary Rynek 16
09-530 Gąbin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: Mariola Wajszczak – starszy inspektor wojewódzki i Hanna Makówka – specjalista w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadziły w dniach od 5 do 16 września 2022 r. kontrolę problemową w Urzędzie Miasta i Gminy Gąbin, z siedzibą w Gąbinie przy ul. Stary Rynek 16.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 29 lipca 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 23 grudnia 2022 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Burmistrzowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 82 małżeństw i 137 zgonów oraz dokonano 24 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami

---

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 99 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego³, 10 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego i 23 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego. Ponadto wydano 1203 odpisy aktów stanu cywilnego, 1 zaświadczenie stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 6 zaświadczeń o stanie cywilnym, 1 zaświadczenie o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego oraz 7 decyzji o zmianie imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą nie dokonano rejestracji urodzeń, ani czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto nie wydawano zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących osoby, decyzji w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego ani w sprawie umorzenia postępowania.

Badaniu poddano 5 aktów małżeństwa, w tym: 3 akty sporządzone po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego (dalej: USC) i 2 akty sporządzone po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴, 5 aktów zgonu, a także 3 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 czynność rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP, 3 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 1 zaświadczenie o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 2 zaświadczenia o stanie cywilnym, 1 zaświadczenie o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego oraz 3 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁵.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach kierownik USC lub zastępca kierownika USC zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 i 2 oraz art. 13 ust. 1 i 2 p.a.s.c., uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

---

³ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.), dalej: p.a.s.c.

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

⁵ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszach ustaleń kontroli, które dołączono do akt kontroli.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁶.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na: sprostowaniu, uzupełnieniu aktu stanu cywilnego, rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami RP, przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. 99 ust. 1 oraz art. 105 ust. 1 p.a.s.c.⁷.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów małżeństwa i zgonu prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym i zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych aktów małżeństwa znajdują się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, natomiast w aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdują się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu.

Zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo oraz o stanie cywilnym, a także o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego wydano z zachowaniem terminu wskazanego w art. 217 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸.

---

⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

⁷ Zagadnienie spełnienia przez Kierownika USC obowiązków informacyjnych polegających na powiadamianiu osób, których akt dotyczy o zamiarze sprostowania lub uzupełnienia ich aktu stanu cywilnego rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane, transkrypcji, nie było przedmiotem oceny, ponieważ we wszystkich badanych przypadkach czynności dotyczyły aktów zgonu, aktu urodzenia, natomiast w przypadku transkrypcji, uzupełnienia, sprostowania aktu małżeństwa wnioski podpisali oboje małżonkowie.

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775) – dalej k.p.a.

Odpisy skrócone aktów małżeństwa oraz zgonu wydawane z urzędu, wydano niezwłocznie, w każdym przypadku w dniu ich sporządzenia.

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska wydane zostały zgodnie z właściwością organu określoną w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, na podstawie wniosków zawierających wszystkie elementy wskazane w art. 11 ust. 1 ww. ustawy oraz zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 k.p.a. Przedmiotowe decyzje zawierały wszystkie wymagane elementy określone w art. 107 k.p.a.

Stwierdzono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach uzupełnienia i transkrypcji, a także za wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym, zaświadczenia stwierdzającego, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo oraz za wydanie zezwolenia na skrócenie terminu oczekiwania na zawarcie małżeństwa – była zgodna z określonymi w części I ust. 1, w części II ust. 1 pkt 1, 2, 6 i 10 oraz części III ust. 1 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁹. Ponadto, za przyjęcie oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński poza lokalem urzędu stanu cywilnego pobrano opłatę określoną w § 2 rozporządzenia w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego¹⁰.

Stwierdzono także, że osoby zatrudnione na stanowisku kierownika USC i zastępcy kierownika USC spełniały wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowisk w zakresie wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

Nie stwierdzono przechowywania w archiwum urzędu stanu cywilnego ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych z naruszeniem zasad ich przekazywania do właściwego archiwum państwowego, określonych w art. 128 ust. 1 oraz art. 129 ust. 3 p.a.s.c.¹¹

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

1. Dołączeniu wzmianki do 2 aktów stanu cywilnego, w związku z uzupełnieniem aktu oraz do 2 aktów, w związku ze sprostowaniem aktu – niezawierającej wszystkich wymaganych

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, ze zm.).

¹⁰ Rozporządzenie z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego (Dz. U. poz. 180).

¹¹ W Urzędzie Stanu Cywilnego przechowywane są jeszcze dwie księgi stanu cywilnego wraz z aktami zbiorowymi z 2019 r. z parafii Gąbin i Czermino, w związku z tym że w przypadku księgi parafii Gąbin w dalszym ciągu żyje jedna osoba, której akt stanu cywilnego jest wpisany w księgę, a w przypadku księgi parafii Czermino kierownik USC ujawnił zgon jednej osoby w kwietniu 2022 r.

danych, tj. nie wskazano oznaczenia aktu stanu cywilnego bądź dokumentu stanowiącego podstawę jej dołączenia, czym naruszono § 13 i § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

2. Niedołączeniu wzmianki dodatkowej do aktu małżeństwa o ustaniu małżeństwa przez śmierć jednego z małżonków. Zaniechaniem takim naruszono § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego. Ww. wzmiankę dołączono do aktu małżeństwa osoby, której akt dotyczy w czasie trwania czynności kontrolnych, tj. po upływie 1 roku i 8 miesięcy od daty sporządzenia aktu zgonu, czym nie zapewniono aktualności i spójności danych w rejestrze stanu cywilnego.
3. Przekazaniu przez kierownika USC 2 decyzji o zmianie nazwiska do właściwego kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt stanu cywilnego ze znacznym opóźnieniem, tj. w jednym przypadku – po upływie miesiąca, a w drugim – po upływie 2 miesięcy od dnia wydania decyzji, które zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska podlegają natychmiastowemu wykonaniu. Skutkiem powyższego było opóźnienie w dołączeniu wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego przez kierownika USC, który ten akt sporządził.

Ponadto w wyniku kontroli ustalono:

- przyjęcie w 1 przypadku niekompletnego zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, w którym nie wskazano w części wypełnianej przez mężczyznę nazwiska matki mężczyzny, czym naruszono art. 76 ust. 4 pkt 4 p.a.s.c., zgodnie z którym *„Zapewnienie zawiera (...) nazwiska, (...) rodziców każdej z osób zamierzających zawrzeć małżeństwo (...)”*. Ponadto w protokole przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński także nie wskazano nazwiska matki mężczyzny zawierającego małżeństwo. Zaniechaniem takim naruszono art. 87 ust. 2 pkt 3 p.a.s.c., zgodnie z którym *„Protokół zawiera (...) nazwiska (...) rodziców osób zawierających małżeństwo (...)”*;
- niezuzupełnienie 2 aktów stanu cywilnego sporządzonych w trybie art. 104 p.a.s.c. o niektóre dane wynikające z innych aktów stanu cywilnego, tj. w jednym akcie¹² nie

---

¹² Dotyczy aktu urodzenia.

wskazano nazwiska rodowego ojca dziecka, a w drugim akcie¹³ – stanu cywilnego kobiety, której akt dotyczył. Powyższym naruszono z art. 37 ust. 1 p.a.s.c., zgodnie z którym „*Akt stanu cywilnego, który nie zawiera wszystkich wymaganych danych, uzupełnia kierownik urzędu stanu cywilnego, który go sporządził, na podstawie innych aktów stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego prowadzonych dla tego aktu i innych dokumentów mających wpływ na stan cywilny*”;

- udostępnienie przez organ w okresie kontrolowanym formularza *Wniosku o zmianę imienia/ nazwiska* oraz formularza *Wniosku o zarejestrowanie zagranicznego aktu zgonu do polskich ksiąg stanu cywilnego*, które wskazywały na wymóg uiszczenia opłaty skarbowej, odpowiednio: 38,00 zł za wydanie decyzji o zmianie imienia lub nazwiska i 50,00 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego wydanego po dokonaniu rejestracji zgonu, który nastąpił poza granicami RP i nie został tam zarejestrowany. W konsekwencji wnioskodawcy dołączali do ww. wniosków potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w nieprawidłowej wysokości, bowiem opłata skarbowa za wydanie decyzji o zmianie nazwiska i imienia (imion), zgodnie ze stawką określoną w części I pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej wynosi 37,00 zł, a w przypadku wydania odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego wydanego po dokonaniu rejestracji zgonu, zgodnie ze stawką określoną w cz. II ust. 1 pkt 7 załącznika do ww. ustawy opłata wynosi 39,00 zł;
- pobranie opłaty skarbowej za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu 1 czynności sprostowania w wysokości niezgodnej z określoną w części II ust. 1 pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej. tj. 38,00 zł, zamiast 39,00 zł;
- w 1 przypadku nie przesłano niezwłocznie organowi, który akt sporządził – zlecenia dokonania przypisku o zgonie, pomimo że zgodnie z art. 25 ust. 2 p.a.s.c.: „*Sporządzając akt stanu cywilnego (...) niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby*”;
- przesłanie 3 decyzji o zmianie nazwiska do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia, za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, zaś 1 decyzji do kierownika USC, który sporządził akt małżeństwa za pośrednictwem systemu teleinformatycznego oraz za pokwitowaniem przez operatora pocztowego. Należy wskazać, że przepis art. 13 ust. 1

---

¹³ Dotyczy aktu małżeństwa.

ustawy o zmianie imienia i nazwiska wprost nakazuje organowi korzystanie jedynie z systemu teleinformatycznego przy wykonywaniu powyższego obowiązku;

- niewskazanie pełnej podstawy prawnej w 3 badanych decyzjach o zmianie nazwiska – przywołano art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, który w swojej treści obejmuje jednostki redakcyjne (pkt. 1, 2, 3, 4), dotyczące różnych podstaw faktycznych powodów zmiany nazwiska, zaś organ nie skonkretyzował, której z podstaw faktycznych dotyczy wydana decyzja. Ponadto w przypadku 2 decyzji – błędnie wskazano art. 9 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, zamiast art. 9 ust. 1 ww. ustawy, natomiast w przypadku 1 decyzji przywołano art. 9 ustawy bez wskazania konkretnej jednostki redakcyjnej (ust. 1). Wskazać należy, że podstawa prawna decyzji powinna być powołana precyzyjnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie konkretnych przepisów prawa, w oparciu o które organ dokonał rozstrzygnięcia. W ramach powołania podstawy prawnej organ administracji zobowiązany jest powołać konkretne przepisy, obejmujące również ustępy i punkty.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Burmistrza do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Zamieszczania we wzmiankach dołączanych do aktów stanu cywilnego w związku z uzupełnieniem lub sprostowaniem tych aktów wszystkich wymaganych danych, w szczególności oznaczenia aktu cywilnego bądź dokumentu stanowiącego podstawę jej dołączenia, zgodnie z § 13 i § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.
2. Przekazywania niezwłocznie decyzji o zmianie nazwiska do właściwego kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt stanu cywilnego, mając na uwadze obowiązek dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego wnioskodawcy i aktualizacji rejestrów państwowych w celu zapewnienia ich zgodności ze stanem rzeczywistym.

Ponadto wskazuję na konieczność:

- przyjmowania kompletnych zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zawierających nazwisko matki mężczyzny oraz wskazywania w protokole przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński wszystkich wymaganych danych, zgodnie z art. 87 ust. 2 p.a.s.c.;
- uzupełniania transkrybowanych aktów stanu cywilnego o dane wynikające z innych aktów stanu cywilnego, zgodnie z art. 37 ust. 1 p.a.s.c.;
- zmodyfikowania udostępnianych formularzy *Wniosku o zmianę imienia/nazwiska* oraz *Wniosku o zarejestrowanie zagranicznego aktu zgonu do polskich ksiąg stanu cywilnego*, tak aby nie wprowadzały w błąd co do wysokości opłaty skarbowej, w celu zapewnienia jej zgodności ze stawką określoną w załączniku do ustawy o opłacie skarbowej, oraz pobierania opłat skarbowych w prawidłowej wysokości;
- przesyłania niezwłocznie organowi, który sporządził akt stanu cywilnego – zlecenia dokonania przypisku o zgonie osoby, zgodnie z art. 25 ust. 2 p.a.s.c.;
- przesyłania decyzji o zmianie nazwiska do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia lub małżeństwa wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska;
- wskazywania pełnej i prawidłowej podstawy prawnej w decyzjach o zmianie nazwiska.

Odstępuje się od sformułowania zalecenia w zakresie niedołączenia wzmianki dodatkowej do aktu małżeństwa o ustaniu małżeństwa przez śmierć jednego z małżonków ze względu na fakt jej dołączenia w czasie trwania czynności kontrolnych.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Burmistrza na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie odpowiedzi za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z wyrazami szacunku
z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda

Dyrektor Wydziału Kontroli

Wydział Kontroli

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

w Warszawie

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/